

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента кандидата педагогічних наук, доцента
Ноздрової Оксани Павлівни про дисертаційне дослідження
Ван Сяоган з теми «Формування аналітичної компетентності
майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки»
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Ступінь актуальності досліджуваної теми.

Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями розвитку мистецько-педагогічної освіти, що висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Перехід вищої педагогічної школи до компетентнісної парадигми освіти потребує формування в студентів здатності володіти комплексом спеціальних знань та умінь, критично осмислювати й аналізувати музично-мистецьку інформацію, інтерпретувати художні явища, приймати обґрунтовані педагогічні рішення. У цьому контексті аналітична компетентність постає одним із ключових компонентів професійної майстерності сучасного вчителя музичного мистецтва.

Сучасні трансформації культурно-освітнього простору, зростання обсягу та складності музичної інформації, інтеграція цифрових технологій у мистецьку галузь посилюють необхідність підготовки педагога, здатного здійснювати ґрунтовний музичний аналіз, працювати з різними джерелами, оцінювати художню якість матеріалу, вибудовувати індивідуальну методику роботи з учнями. Наявні суперечності між потребою закладів освіти у висококваліфікованих аналітично грамотних учителях та недостатнім рівнем сформованості аналітичної компетентності у випускників музично-педагогічних спеціальностей актуалізують проблему, обрану здобувачем.

Попри підвищений інтерес науковців до питань компетентнісної підготовки майбутніх учителів, проблема формування саме аналітичної компетентності в галузі музичного мистецтва досліджена недостатньо.

Отже, вибір теми дисертаційної роботи є обґрунтованим і своєчасним, відповідає потребам розвитку сучасної мистецько-педагогічної освіти та спрямований на розв'язання важливої науково-практичної проблеми.

Предметом дисертаційного дослідження Ван Сяоган обрав зміст і методику формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. Не викликає заперечень і концептуальна ідея рецензованого дослідження, основу якого складає твердження, що процес формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки буде ефективним, якщо реалізувати такі педагогічні умови: забезпечення стійкої позитивної мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва щодо

аналітичної діяльності в мистецько-педагогічному контексті; стимулювання рефлексивної позиції майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки; імплементація у зміст аудиторної і позааудиторної діяльності практико зорієнтованих і проблемно-дослідницьких завдань аналітичного спрямування.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дослідження виконано відповідно до наукової теми кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (реєстраційний номер 0120U002014).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукову новизну дослідження насамперед убачаємо в тому, що вперше схарактеризовано й обґрунтовано педагогічні умови формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки (забезпечення стійкої позитивної мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва щодо аналітичної діяльності в мистецько-педагогічному контексті; стимулювання рефлексивної позиції майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки; імплементація у зміст аудиторної і позааудиторної діяльності практико зорієнтованих і проблемно-дослідницьких завдань аналітичного спрямування), розкрито сутність феномену «аналітична компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», визначено й обґрунтовано його структуру (мотиваційно-змістовий, операційно-рефлексивний, проєктивно-моделювальний компоненти); схарактеризовано критерії (стимульовально-когнітивний, процесуально-оцінний, творчо-трансформаційний), показники (мотивація особистості до успіху; володіння базовими аналітичними знаннями, аналітичні вміння; рефлексивні вміння, креативність; здатність до аналітичного вирішення музично-педагогічних завдань) та рівні сформованості аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки (достатній, задовільний, початковий). Розроблено модель формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. Уточнено сутність понять «аналітична діяльність», «аналітична діяльність учителя музичного мистецтва». Подальшого розвитку набули теорія і методика формування аналітичної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки.

Практична значущість дослідження полягає в розроблені методики діагностики аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, методики реалізації моделі формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки (мотиваційно-збагачувальний,

реалізаційно-осмислювальний, інноваційно-модернізаційний етапи), основний зміст якої репрезентований у межах аналітико-творчої студії «Мистецтво аналізу – аналіз мистецтва».

Безумовно, матеріали дослідження заслуговують широкого впровадження в організацію освітнього процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах ЗВО.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Структура представленої дисертації науково виважена й логічно вибудована. Аналіз дисертації та її завершеності свідчить про те, що зміст дисертаційного дослідження відповідає меті й поставленим завданням, складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел. На основі аналізу змісту публікацій Ван Сяоган (7 публікацій, з яких: 3 – у фахових періодичних наукових виданнях, 4 праці апробаційного характеру) можна констатувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, що було отримано в результаті проведеної роботи, у друкованих працях викладено достатньо повно.

У Вступі обґрунтовано вибір теми, визначено об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, обґрунтовано актуальність проблеми дослідження, визначено гіпотезу; розкрито наукову новизну здобутих результатів, їх практичне значення; подано відомості про апробацію і впровадження результатів дослідження, публікації, структуру дисертації. Це засвідчує, що автор усвідомлює сутність проблеми та можливі шляхи її теоретичного і практичного вирішення. Використані у дослідженні теоретичні, емпіричні та метод математичної статистики адекватні його меті і завданням і забезпечують належний рівень обґрунтованості основних положень і висновків дисертації. Уважаємо, що зміст дисертації засвідчує наукову компетентність автора в проблемному полі дослідження.

Так, у першому розділі «Формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки як педагогічна проблема» Ван Сяоган проаналізував сутнісне наповнення аналітичного складника професійної підготовки майбутніх фахівців у контексті сучасних як вітчизняних, так і зарубіжних міжгалузевих досліджень; визначив і схарактеризував сутність і структуру аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва; науково обґрунтував педагогічні умови формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. Суголосні з думкою автора, що аналітичний складник виступає визначальним ресурсом професійного становлення майбутнього вчителя вже на етапі його фахової підготовки (с. 115). Саме він забезпечує здатність студентів глибоко й усвідомлено пізнавати закономірності та специфіку явищ об'єктивної дійсності, самостійно добирати, упорядковувати й критично інтерпретувати інформацію з різних джерел. Результатом такої аналітичної діяльності стає

вміння проєктувати ефективні стратегії власної педагогічної та мистецько-творчої активності. Логічно та структуровано представлений зміст понять «компетенція», «компетентність», «аналітична компетентність», «аналітична діяльність», «аналітична компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» Підтримуємо визначення дисертанткою ключового поняття, вважаємо виваженою подану й обґрунтовану його структуру.

Необхідно відмітити логічне обґрунтування процесу формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, умовою ефективного перебігу якого цілком слушно зазначено реалізацію таких педагогічних умов, як-от: забезпечення стійкої позитивної мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва щодо аналітичної діяльності в мистецько-педагогічному контексті; стимулювання рефлексивної позиції майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки; імплементація у зміст аудиторної і позааудиторної діяльності практико-зорієнтованих і проблемно-дослідницьких завдань аналітичного спрямування

У другому розділі «Експериментальне дослідження формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки» описано логіку здійснення експериментального дослідження. Не викликає заперечень визначені дисертанткою критерії із відповідними показниками сформованості аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, а саме: стимулювально-когнітивний критерій з показниками: мотивація особистості до успіху; володіння базовими аналітичними знаннями; процесуально-оцінний критерій з показниками: аналітичні вміння; рефлексивні вміння; творчо-трансформаційний критерій з показниками: креативність; здатність до аналітичного вирішення музично-педагогічних завдань.

Позитивно відзначимо схарактеризовані рівні сформованості аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки: достатній, задовільний, початковий. Цілком доречно підібрані діагностувальні заходи, задля з'ясування достовірності відмінностей у сформованості аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва було використано критерій Пірсона.

Заслуговує на увагу розроблена й упроваджена в освітній процес модель формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. Розроблена й апробована в експериментальній групі методика формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, що розгорталася за мотиваційно-збагачувальним, реалізаційно-осмислювальним, інноваційно-модернізаційним етапами. Підтримуємо обрання як наскрізної для всіх трьох етапів форми організації діяльності здобувачів освіти в межах аналітико-творчої студії «Мистецтво аналізу –

аналіз мистецтва». Особливого схвалення заслуговують розроблені й упроваджені для кожного з етапів засоби і методи (інтерактивні лекції; дискусії; тематичний семінар «Аналітична компетентність педагога-музиканта: усвідомлення, цінність, практична перспектива»; вправи тренінг «Музично-педагогічний аналіз у дії: від відчуття до рішення»; майстер-клас; воркшоп; аналітичні й рефлексивні вправи; методи «Семантичне коло», мозковий штурм, міні-есе проєкт «Музичний твір як освітній кейс» тощо.)

Загальні висновки вважаємо переконливими, оскільки вони підтверджені аналізом теоретичного та експериментального дослідження. Отже, дисертаційна робота Ван Сяоган за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням, спрямованим на формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Результати проведеного дослідження підтвердили правомірність гіпотези, засвідчили ефективність розв'язання поставлених завдань. За результатами дослідно-експериментальної роботи засвідчуємо ефективність моделі і методики формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Повнота викладу основних результатів дослідження в наукових публікаціях автора

Позитивно вражає достатньо широка апробація результатів наукового пошуку. Основні результати дослідження опубліковано у 7 публікаціях автора, з яких: 3 – у фахових періодичних наукових виданнях, 4 праці апробаційного характеру) можна констатувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, що було отримано в результаті проведеної роботи, у друкованих працях викладено достатньо повно.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. Попри безсумнівну інноваційність та практичну значущість рецензованого дисертаційного дослідження, його наукову новизну значно підсилив би методологічний підрозділ.

2. Запропоноване дисертаційне дослідження вирізняється цілісністю, завершеністю та наявністю практичного складника, що підвищує його прикладну цінність. У цьому контексті доцільним видається більш детальне опрацювання практико зорієнтованого аспекту дослідження, зокрема розроблення методичного посібника, присвяченого методиці формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі їхньої фахової підготовки.

3. У тексті дисертаційної роботи зафіксовано поодинокі орфографічні помилки та стилістичні неточності, що потребують усунення з метою підвищення загальної мовнотилістичної культури наукового дослідження.

Проте висловлені зауваження не впливають на позитивне враження від дисертації в цілому та не знижують її цінність.

Висновок. На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота «Формування аналітичної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01. 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Ван Сяоган заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки
Університету Ушинського

Оксана НОЗДРОВА

